

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din,
mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 11. maja 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 552.

Ing. M. Suklje:

Država, občine in stanovanjska beda.

Ze osem let trpi večina prebivalstva naših mest pod neznoznim pomanjkanjem stanovanj. Ta skoro najvažnejši problem, ki kriči po nujni rešitvi, je malodane že pozabljen od vseh onih, ki niso neposredno prizadeti. Čudno je, da se stanovanjskega problema ne lotijo naše politične stranke, katerim se tukaj obetajo ne samo socialne zasluge, marveč tudi znatni politični uspehi. Država sama se je doslej omejevala na primitivna, iz Avstrije podedovana sredstva zaščite najemnikov. Kakor se je prakticiralo, je zaščita najemnikov v bistvu brutalno poseganje v privatno lastnino, na koji bazira naš družabni red in ki je svečano zajamčena v naši ustavi. Če je bilo tako zakonom protivno in v svojih posledicah opasno sredstvo morda potrebno v težavnih časih po svetovni vojni, je vendar povsem jasno, da se morajo vendar že najti druge poti iz nevzdržnega položaja. Kajti ne smemo pozabiti, da živi pred našimi očmi na tisoče rodbin v umazanih vagonih pod goji, ki človeka niso vredni! V Ljubljani in v ponosnem Zagrebu doraščajo tisoči vagonarskih otrok, ki ne morejo imeti v sreih ljubezni do domačega ognjišča in ki bodo enkrat zahtevali strogo kazen za grehe, ki so se nad njimi storili. In zopet vemo, da se tisoči javnih nameščenecv potikajo po mesečnih sobah in da so se ti reveži navzeli sovraštva do vseh, ki jim je milejša usoda pustila spodobna stanovanja in boljše življenske razmere.

Svetovna vojna je v znatni meri pokvarila moralno narodev Evrope in ni pričakovati, da se ta škoda popravi s polzkimi filmi v natrpanih kinoteatrah ali z modernimi barskimi plesi. Dvomim tudi, da bi mogla na naše ljudstvo ugodno vplivati senzacionalna razkritja o korupcijskih aferah, ki dajejo visokim funkcionarjem sicer priliko za lepe zasluzke in medsebojne očitke. Tem nujnejše bi morala država skrbeti za to, da imajo njeni državljani spodobne domove in tem skrbnejše bi morala varovati privatno lastnino. Državljan, ki ljubi svoj dom in svojo last in ki spoštuje lastnino sodržavljana, bo ljubil domovino in bo ščitil svojo državo.

Stanovanjska kriza bo končno rešena takrat, ko bo na razpolago toliko stanovanj, kolikor jih je potrebno za nastanitev vseh prebivalcev. Takrat se bodo najemnine pravilno regulirale po povpraševanju in ponudbi, kakor se redoma regulirajo cene vsake robe. Ko se je koncem leta 1925 razpravljalo o podaljšanju zaščite najemnikov, so morali tudi vneti zagovorniki svobodnega prometa s stanovanji priznati, da se v sedanjih priklakah ne morejo na mah odpraviti vse izjemne določbe, uvedene v korist najemnikov. Pač pa je bilo jasno, da morajo država in samoupravna telesa nemudoma iti na delo, da se odpravijo grde krivice ki so se godile na eni strani hišnim gospodarjem, na drugi strani pa onim številnim revežem, ki so bili neposredne žrtve stanovanjske mizerije. Sedanje stanje je v istini sramota, ki vpije do neba, in vsako odlašanje je zločin nad narodom in državo.

Če pa se hoče vzeti delo resno v roke, potem naj se ne študirajo dvomljive teorije in se poskušajo komplicirani eksperimenti, marveč se morajo uporabiti enostavna sredstva katerih koristni učinek je vnaprej zajamčen. A priori se morajo zavreči vsi predlogi, ki merijo na

Pred poostitvijo davčne prakse?

Po dolgi prizadevanjih se je po zaslugi narodnih poslancev gospodarskim krogom posrečilo prepričati odločilne faktorje v Beogradu, da je dohodnina po predvojni lestvici, poostreni z raznimi pribitki in dokladami, previsoka za izpremenjene razmere v povojni dobi.

Za olajšanje dohodnine določa čl. 161 finančn. zakona, da se dohodnina s svojimi pribitki všteva v osnovo za invalidski davek in vojaško komorsko doklado za l. 1926. in 1927. samo, če niso dohodki davčnega zavezanca zavezani nobenemu drugemu neposrednemu davku razen dohodnini. Vsled te ugodnosti se davčno plačilo, na primer pri dohodkih do 50.000 Din zniža za približno 25—30%. Znižanje, katero povzroča navedeni člen finančnega zakona, je torej za enkrat uvaževanja vredno, dasi je ostala še neizpolnjena zahteva, da je dohodnino znižati tako, da se bo davčna lestvica namesto v kronah brala v dinarjih.

Oddahnili smo se in že računili, koliko bo eden ali drugi plačal manj dohodnine, nego je je plačeval do sedaj. Toda le prekmalu smo optimisti doživeli razočaranje. Eno največjih davčnih oblastev v Sloveniji je — ali iz lastnega nagiba, ali po višjem nalogu, nam ni znano — pripravilo take predloge za odmero dohodnine za l. 1926, da bi večina davkoplačevalcev plačala najmanj toliko, nego je plačevala do sedaj. V to svrhu je oceno dohodkov toliko dvignilo, da bodo davkoplačevalci plačali isto, samo pod imenom dohodnina, kar so dosedaj plačevali kot dohodnino, invalidski davek in vojaško-komorsko doklado skupaj.

Marsikdo bi se čudil, kako je to mogoče in kje je davčno oblastvo dobilo take zaupnike, ki so kljub gospodarski krizi v l. 1925 mogli izpovedati, da so bili dohodki v l. 1925 v

to, da naj država ali avtonomna telesa v svrhu zalaganja stavbenih fondov pobirajo pristojbine od hišne najemnine ali od novo dovoljenih povišanj najemnine. Vse predolgo se je že grešilo na škodo hišnih posestnikov in proti načelu privatne lastnine in čas je, da se naredi konec temu šmarcanju, temu izigravanju enega sloja prebivalstva proti drugemu. Država ni podvzela nobene pozitivne mere v odpravo stanovanjske bede in ni ničesar prispevala za nastanitev svojih uslužbencev, marveč je naložila to breme hišnim posestnikom, ki morajo dajati državnim uradnikom stanovanja po fiktivnih cenah skoro zastoj in tako prispevati iz svojih žepov k plačam davkarjev in sodnikov. Edina pametna stvar, ki jo je država izvedla, je bila uredba iz leta 1920, s kojo se je novim stanovanjskim hišam dovolila prostost davka in doklad. Po zakonu o stanovanjih iz leta 1921 se je veljavnost te uredbe raztegnila na nove hiše, ki so se dogradile do konca leta 1925. Ker prebivalstvo radi nestalnosti valute in občutne gospodarske krize ni moglo v zadostni meri izrabiti te davčne olajšave, in ker danes stanovanjska beda še v polni meri obstoji, je nujno potrebno, da se njena veljavnost podaljša vsaj za tri nadaljna leta. To je naša prva in najmanjša zahteva do državne uprave, ki more s tako davčno olajšavo pospešiti zgradbo novih stanovanj, ne da bi s tem utrpela izpadka na svojih točasnih dohodkih.

(Konec sledi.)

splošnem višji nego so bili dohodki v letu 1924. Mogoče se ne bomo prav nič motili, ako domnevamo, da ni bil sploh nikdo zaslišan kot izvedenec, pojasnilnik ali zaupnik. Cela vrsta oseb, ki se običajno zaslišuje v davčne namene, odločno zanika, da bi jih kdo sploh vprašal, kakšne so bile dohodninske razmere v letu 1925. Neodpušljivo je, ako oblastvo sploh ni smatralo za potrebno, da koga zasliši, ker bi ravno letos to bilo neobhodno potrebno, ko se z nastopajočo konsolidacijo gospodarstva razmere od leta do leta bistveno izpreminjajo.

Ne bilo bi prav, ako bi generalizirali in iz posameznega pojava sklepali na splošnost. Vendar pa že ta pojav daje članom davčne komisije zadosti povoda, da so pri odmeri dohodninskega davka oprezní, ako hočejo rešiti vsaj to, kar smo po dolgi prizadevanjih dosegli.

Dokler se dohodninske razmere ne izboljšajo, moramo prakso, katera se hoče uvesti, odločno odklanjati. Ako bo davčna uprava vsako davčno ugodnost paralizirala s povišano oceno dohodkov, dasi so se razmere poslabšale, ne pridemo nikdar iz sedanjih nevzdržnih razmer in davčni vijak bo postajal od leta do leta večja šiba božja, ki tepe potrpežljive Slovence mogoče ne v zadnji vrsti iz egoističnih namenov v pričakovanju nagrad za uspešno odmerjanje in izterjavanje davkov, katero zopet obeta čl. 179 finančnega zakona za l. 1926/1927.

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

Obrtniško zborovanje v Ljubnem.

Obrtno društvo na Jesenicah je priredilo prešlo nedeljo v Ljubnem zborovanje, katerega se je udeležilo številno obrtništvo iz cele Gorenjske. Predsedoval je zboru g. Gogala z Jesenic. Po pozdravnih nagovorih g. Ambrožiča iz Ljubnega in g. Franchetti-ja iz Ljubljane je zastopnik Zbornice za trgovino obrt in industrijo g. dr. Pretnar poročal o gospodarskem položaju obrtnika. Omenjal je velik pomen obrtniškega stanu za državo, družbo in gospodarstvo, posebno pa za Slovenijo kot pasivno pokrajino. Obravnal je nato vprašanje davkov, državnih dobav, socialnega zavarovanja in obrtniških kreditov. Pozival je obrtništvo, da se svoje važnosti in moči zave ter nastopa solidarno, da bo moglo uveljaviti svoje zahteve. Drugi govornik zvezni tajnik g. Kaiser je poročal o potrebi obrtniške organizacije. Merodajni činitelji za obrtniške težnje nimajo razumevanja, nimajo ga pa tudi podrejena oblastva, dasi poslujejo med ljudstvom in so z obrtnikom v stalnem neposrednem stiku. Obrtnikov boj bo uspešen in veljavo si bo pridobil obrtnik le tedaj, če bo organiziran v agilno delujočih organizacijskih edinicah, te pa bodo združene v trdne, močne zveze. Tajnik Zveze obrtnih društev v Celju gosp. Zabkar je govoril o razvoju obrtniške organizacije, omenjal je krivice, ki se danes gode obrtniku ter je energično ožigal postopanje obrtne oblasti, ki ne čuti potrebe, da bi poslala na tako važen obrtniški zbor svojega zastopnika. Govo-

ril je nadalje g. Rebek iz Ljubljane o krivičnem postopanju finančne oblasti, ki plačuje obrtnikove terjatve le, če se ta izkaže, da je plačal davke, sama pa pri terjanju davkov svojega dolga ne vpoštevava. Končno je poudarjal g. Rebolj iz Kranja potrebo strokovne nestrankarske organizacije obrtništva.

Sprejete so bile resolucije, v katerih se zahteva omiljenje davkov, izprememba pravil o socialnem zavarovanju in reorganizacija uprave, ugodnosti za obrtnike pri državnih dobavah, povišanje kreditov pri Narodni banki, večje državne podpore za obrtno pospeševanje in šolstvo, odprava krivičnega postopanja države pri plačevanju obrtnih terjatev ter ostro postopanje proti šušmarjem. V resolucijah se graja postopanje obrtnih oblasti, ki se ne udeležujejo obrtniških zborovanj. Končno se zahteva smernice za bodočo organizacijo obrtništva.

Zbor je na predlog g. Franchetti-ja izrekel toplo zahvalo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, posebno njenemu tajništvu z g. dr. Windischerjem na čelu za krepko podporo in delovanje v korist obrtnega stanu.

AVSTRIJA NE ODPOVE TRGOVSKE POGODBE NAŠI KRALJEVINI IN MADJARSKI.

Kakor poroča »Neue Freie Presse« iz poučenega vira, Avstrija ne namerava odpovedati jugoslovanske in madžarske trgovske pogodbe, kakor to zahtevajo avstrijski agrarci. Zvezni kancler dr. Ramek bo v tem smislu podal izjavo na prihodnji seji carinskega parlamentarnega odbora. Kar se tiče pogodbe s Českoslovaško, ki zadeva skoro izključno industrijske proizvode, se po uveljavitvi carinske tarifne novele prično pogajanja za revizijo. Šele v teku teh pogajanj se bo pokazalo, ali je treba pogodbo eventuelno odpovedati.

AVSTRIJSKE ZVEZNE ŽELEZNICE.

Generalni ravnatelj avstrijskih zveznih železnic je pred kratkim zastopnikom časopisja obrazložil gospodarski program avstr. zveznih držav. Iz podatkov, katerim je stavil javnosti na razpolago, izhaja, da je letošnji proračun pasiven za 38 milijard kron »števeši donos, katerega se namerava doseči iz povišanja tarife. Za uravnovesenje gospodarstva se namerava skriti izdatke za material in osebje. Gospodarska kriza vpliva tudi na prometne razmere zveznih železnic, ki so bile po kilometru in tonaži za približno 20% manj zaposlene nego v l. 1913 avstrijske državne železnice. Celokupni izdatki so preračunjeni na 553 milijonov šilingov. Od teh odpade na osebne izdatke 395, na izdatke za premog 45.1 in na drug material 8 milijonov šilingov. Stroški za osebne izdatke so se napram predvojnimi razmeram zvišali za 56%, stroški za premog pa približno za 110%. Ti so se zvišali v prvi vrsti zato, ker mora Avstrija premog za kurjenje lokomotiv skoro izključno uvažati. Po izvršeni tarifni reformi za blagovni promet bodo prevozne tarife 16.200 krat višje nego v predvojni dobi. Tarifa za osebni promet je natančno valorizirana. Od celokupnih prejemkov odpade 35% na osebni in 65% na blagovni promet. Promet na železnicah se gladko razvija tako da ni čuti pritožb. Pritožbe prihajajo samo sporadično, in se, kolikor so upravičene, v polnem obsegu upoštevajo.

Trgovinska pogodba z Avstrijo pred skupščino.

V seji narodne skupščine dne 8. t. m. se je vršila razprava o trgovinski pogodbi z Avstrijo. Razpravo je otvoril minister za trgovino in industrijo g. dr. Ivan Krajač z izčrpnim ekspozem, tekóm katerega je v glavnem poudarjal:

Da se more točno oceniti važnost pogodbe z Avstrijo, se mora imeti pred očmi intenzivnost naših trgovinskih odnošajev z Avstrijo. Leta 1925 je znašal naš uvoz v Nemško Avstrijo 1.604.200.000 Din ali 18,33% našega celokupnega uvoza, izvoz pa je znašal 1.651.400.000 Din ali 18,55% našega celokupnega izvoza. Avstrija zavzema tedaj glede izvoza in uvoza v naši zunanji trgovini drugo mesto. Naša trgovina z Avstrijo je bila do leta 1923 pasivna; komaj izza leta 1923 je postala aktivna.

Predmeti, katere uvažamo iz Avstrije, so z neznatnimi izpremembami vedno eni in isti: železo in izdelki, bombaž, koža in izdelki, volna, papir in izdelki, obleka, perilo in slično, stroji in aparati, baker, elektrotehnični predmeti, konoplja, lan itd., svila, a v manjših množinah še: leseni izdelki, mehki kavčuk, neorganski material, barve itd.

Z druge strani pa izvažamo v Avstrijo: žito, živo živino, sveže in predelano meso, mleko, jajca, mlevske izdelke, svinec in zmesi, volno, dlake in perje, sadje, konopljo, lan itd., premog, gozdne proizvode, a v manjših količinah še: konzerve in povrtje, kože in izdelke, organske sestavine in drugo.

Leta 1923 je znašal naš izvoz v Avstrijo 95,8 milijonov zlatih kron, t. j. 5,2% avstrijskega uvoza. Kar se tiče izvoza živih prašičev v Avstrijo, smo bili leta 1923 na drugem mestu, leta 1924 že na četrtem mestu in smo številčno padli od 33.800 komadov na 27.716 komadov. Padli smo tudi glede izvoza živine za klanje (leta 1923 27.152, leta 1924 pa 24.619), dasi smo tu obdržali drugo mesto. Glede masti in slanine je naš izvoz padel od 2591 kvintalov v letu 1923 na 1688 kvintalov v letu 1924, dasi smo tudi glede masti obdržali četrto mesto. Glede našega izvoza prepariranega mesa smo v letu 1923 izvezili 2848 kvintalov, leta 1924 pa 1129 kvintalov in smo tudi tu še obdržali drugo mesto. Ravnotako smo obdržali v izvozu klobas in salam drugo mesto, dasi je izvoz padel od 4.207 kvintalov v letu 1923 na 2.46 kvintalov v letu 1924. Porastel je naš izvoz svežega mesa in sicer od 64.687 kvintalov v letu 1923 na 90.915 kvintalov v letu 1924 ter smo tu obdržali drugo mesto, dasi se ni naš izvoz povečal sorazmerno tako, kakor izvoz Madžarske, Argentine in Avstralije.

Pri našem celokupnem izvozu je bila Avstrija v letu 1925 kot uvoznik na prvem mestu pri sledečih predmetih: živo govedo, žive svinje, kože od divjačine, sveže mleko, sveže meso, sirovi svinec, vino.

Avstrija je uvozila iz naše države po njenih statistikah od svojega celokupnega uvoza leta 1922 4,1% (osmo mesto), 1923. leta 5,1% (osmo mesto) in 1924. leta 4,4% (osmo mesto).

Avstrija je izvezila v našo državo od svojega celokupnega izvoza: leta 1924 12,5% (tretje mesto), 1923. leta 13,2% (prvo mesto), 1924. leta 10,4% (tretje mesto). Po statistiki avstrijske republike bi bila bilanca medsebojnih trgovinskih odnošajev za Avstrijo trajno aktivna. Statistika avstrijske republike in naša statistika ne soglašata. Na primer je po avstrijski statistiki dosegel uvoz iz Jugoslavije v Avstrijo 1924. leta vrednost 105.021 tisoč zlatih kron, izvoz v Jugoslavijo v vrednosti 142.402 tisoč zlatih kron. Uvoz, katerega nam prizna avstrijska statistika, in mesto, katero zavzemamo v celokupnem uvozu Avstrije, pa kaže, da vsekakor ena četrtnina našega izvoza, ako ne tudi še več, se takoj izvozi iz Avstrije, kar priča, da je za ta del našega izvoza Avstrija še vedno posrednik in zveza med nami in oni, ki končno kupujejo naše blago. Tako, da znaten del našega izvoza v Avstrijo figurira verjetno v njeni statistiki kot njen izvoz.

Ob koncu je g. minister dr. Krajač izjavil, da koncesije, koje smo mi dovolili, odgovarjajo koncesijam, koje smo mi dobili od Avstrije. Ker je interes na kreditni rednih trgovskih zvez z Avstrijo za nas velik, priporoča minister, da skupščina odobri pogodbo, in to v toliko več, ker velja pogodba samo za eno leto in je dana možnost, da se po prvi izvozni kampanji nekatere manjše hibe poravnajo.

Za ministrom dr. Krajačem je dobil prvi besedo poslanec g. Zebot, ki je v izčrpnem govoru predvsem poudarjal, da je predmetna trgovinska pogodba prva, ki jo je naša država sklenila po sedmih letih. Sklenjena trgovinska pogodba z Avstrijo napravi na človeka vtis, da nam hoče Avstrija napovedati carinsko vojsko. Dočim nismo mi mogli doseči, da nam Avstrija koncedira za kmetijske izdelke ugodne uvozne carine, je Avstrija dosegla jako ugodne tarife za uvoz industrijskih izdelkov v našo državo. V kolikor ni pogodba že sama na sebi ugodna za naše državljane, ovirajo naše domače oblasti na vse mogoče načine naše državljane, kakor tudi kupce iz Avstrije, da ne moremo izrabiti niti neznatnih ugodnosti pogodbe tako, kakor bi jih mogli, ako bi imele naše oblasti nekoliko več uvidevnosti. Radi neverjetnega sitarenja naših obmejnih oblasti smo izvozili doslej mnogo kontingentiranih 80.000 hl vina zgolj 3.000 hl. Govornik navaja nato posamezne slučaje, kako nastopajo naše obmejne oblasti. Poslanec g. Pivko je tudi utemeljeval, da bo iz gospodarsko političnih razlogov glasoval proti odobritvi trgovinske pogodbe z Avstrijo.

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Občni zbor hišnih posestnikov v Ljubljani.

V nedeljo se je vršil v unionski dvorani občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani, ki ga je otvoril predsednik g. Ivan Frelih. Iz obširnega poslovnega poročila posnemamo, kako se je društvo borilo za odpravo stanovanjskega zakona. Iz poročila izhaja dalje, da šteje društvo sedaj 1400 članov, da se je udeležilo kongresa hišnih posestnikov v Zagrebu, da je doseglo znižanje hišno-najemniškega davka od 20 na 12%, vendar se poudarja, da nobeno mesto v Evropi ni davčno tako obremenjeno kakor Ljubljana.

Po predsednikovem poročilu je orisal stanovanjske razmere v Ljubljani g. Fran Ks. Stare, ki je navajal več slučajev, kako se s stanovanji trguje.

Po blagajniškem poročilu, ki ga je podal g. Urbanič, znašajo celokupni društveni dohodki nad 92.000 Din in izdatki nad 91.000 Din.

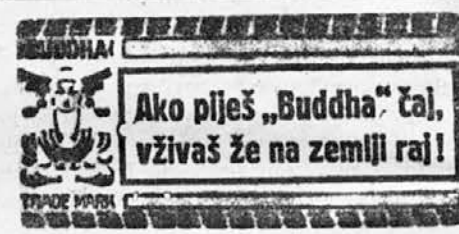
Vršile so se nato volitve novega odbora. Gospod ravnatelj Vidic je predlagal sledeči novi odbor: Ivan Frelih, Fran Ks. Stare, dr. Josip Regally, dr. Lovro Požar, Josip Urbanič, Makso Hrovatin, Jožef Pirc, Janko Jeglič, Aleksander Gjurd, kanonik Sušnik, Simon Kmetec in Avgust Jenko. Za pregledovalce računov so bili izvoljeni: gdčna Kadivčeva, Josip Tribuč in Avgust Bukovec.

Nato je obširno poročal o novem stanovanjskem zakonu društveni predsednik g. Frelih, ki je ob koncu prečital izčrpano izjavo, po kateri se občni zbor Prvega društva hišnih posestnikov v Ljubljani odločno zavzema za odpravo sedanjega stanovanjskega zakona in za svobodno razpolaganje stanovanj. Stanovanjski zakon izključuje pri razdelitvi stanovanj večino produktivnih slojev, tako obrtnike, trgovce, proste poklice in zasebne nameščence in povzroča neznosno razmerje med lastniki in najemniki. Če bo stanovanjski zakon še nadalje trajal, mora razvoj mest popolnoma zastati. Da se omogoči preskrba v resnici manjkajočih stanovanj, je potrebno, — pravi resolucija nadalje: 1. država naj zida za vse urade takoj lastna poslopja. Na ta način bi bilo v Sloveniji na stotine stanovanj na razpolago. 2. Obrestna mera za hipotekarna posojila naj se zniža. Zlasti bi bila Narodna banka dolžna dajati cenene kredite za nove stavbe. 3. Občine naj pospešijo stavbna dela s tem, da skusajo pritegniti zasebni kapital. Nova občinska stanovanja naj se v prvi vrsti uporabljajo za deložirance, ne pa za protežirance. 4. Za nove stavbe je neobhodno potrebno podaljšanje uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj z dne 19. junija 1920. 5. Največja krivica za hišne lastnike po sedanjem stanovanjskem zakonu je privilegij zaščite državnih uradnikov. Takega privilegija nima noben stanovanjski zakon v drugih državah.

Predsednik g. Ivan Frelih je še naznanil, da se priredi 6., 7. in 8. sep-

tembra t. l. mednarodni kongres hišnih posestnikov iz vseh krajev naše države in na katerega bodo povabljeni tudi zastopniki hišnih posestnikov iz Češkoslovaške, Francije, Italije, Nemčije in Avstrije. Potem ko je še govoril g. Stare, je predsednik g. Ivan Frelih zaključil občni zbor.

Trgovcem in občinstvu! Vsi gremiji in trgovske zadruge so prejeli večje število srečk loterije društva »Trgovska akademija« v Ljubljani. Dobiček te loterije je namenjen za fond za zgradbo trgovske akademije, našega edinega višjega trgovskega učilišča v Sloveniji. Dolžnost vsakega zavednega trgovca je, da priskoči društvu pri tej akciji na pomoč vsaj s tem, da prevzame pri svojem gremiju večje število srečk, da jih razpeča v svojem lokalu ali v družbi ali ob priliki kake prireditve bodisi sam, ali po svojih uslužbencih ali znancih. Naj ne bo zavednega trgovca, ki bi ne razpečal vsaj 100 srečk! Pri 885 dobitkih od 50 do 100.000 Din je srečka za 10 Din kot darilo dobremu odjemalcu najprivlačnejša in najcenejša reklama, za trgovca mala žrtev, za odjemalca lahko velik dobiček. Srečke loterije društva »Trgovska akademija« se morajo dobiti v vsaki večji trgovini.

Trgovina.

Konferenca članov mednarodne trgovske zbornice iz naše države. — Zagrebška trgovska in obrtniška zbornica je sklicala za dne 19. maja t. l. na konferenco vse člane pariške mednarodne trgovske zbornice v naši državi. Na tej konferenci se bo razpravljalo vprašanje nacionalnega odbora mednarodne zbornice za našo državo.

Trgovinska pogodba z Anglijo. Pri pogajanjih za trgovinsko pogodbo z Anglijo je bil te dni definitivno sprejet tarifni del pogodbe, ki bazira na načelu največjega pooblaščenja. Ta začasna pogodba bo podpisana prihodnji teden. Pogajanja za sklenitev stalne trgovinske pogodbe se bodo nadaljevala pozneje v Londonu.

Za uvoznike v Madžarsko. V pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je interesentom na vpogled seznam predmetov, katerim morajo biti priložena pri uvozu v Madžarsko spričevala o izvoru, ker bi se sicer ocarinila po maksimalni tarifi.

Izvoz vina iz Italije. Izvoz vina iz Italije je v inozemstvo je bil v zadnjih treh letih sledeči: leta 1923 je dosegel 697.094 hl v vrednosti 125,8 milijonov lir, naslednjega leta se je rapidno dvignil na 2.410.234 hl v vrednosti 274 milijonov lir in je leta 1925 padel na 1.272.856 hl v vrednosti 227 milijonov lir. Izvoz je po količini nasproti letu 1924 nazadoval za skoro 50 odstotkov.

3

LISTEK.

Borza,

nje pomen in praktična navodila za trgovanje na Borzi.

(Nadaljevanje.)

To je pri borznem poslovanju onemogočeno, ker vrednost poedinega blaga zavisi vedno le od fiktivne ponudbe in povpraševanja po blagu, kar se dnevno ugotovi in zabeleži v borzni tečajnici ali takozvanem kurznem listu, ki je uradni list Borze in katerega lahko naroči vsakdo. Ako je povpraševanje po eni vrsti blaga veliko, na drugi pa za to blago malo ponudb, je razumljivo, da padajo cene onemu blagu, katerega je mnogo na ponudbo, pa malo ali pa nič kupcev.

Razumen trgovec in producent, ki hoče biti dobro informiran o gospodarskem stanju in vrednosti blaga, ki se izraža ravno v cenah, navedenih v borzni tečajnici, si bo gotovo naročil to Tečajnico, iz katere lahko dnevno opazuje tržni razvoj

in ureja po njej svoj nakup in prodajo blaga.

Ker je borznemu trgovanju podlaga ponudba in povpraševanje po blagu, postala je Borza s tem tudi regulator cen, ki točno zaznazuje vsoko znižanje in zvišanje istih, zaznazuje torej vsak utrip našega gospodarskega življenja in je vsled tega velikanske važnosti.

Namen Borze pa more biti dosežen le, ako se naša trgovina, industrija in naši producenti v polni meri zavedajo pomembnosti Borze in se v resnici tudi praktično začno udeleževati, to je nakupovati in prodajati potom Borze.

Vzemimo za primer najrazvitejšo našo industrijo, to je lesna. Ako bi vsi naši lesni trgovci, industrijalci in producenti osredotočili svoje ponudbe in trgovali na Borzi, prisilili bi s tem vse one, ki to blago rabijo, da se obračajo na Borzo in krijejo tamkaj svoje potrebe. Na ta način bi se izognila naša lesna industrija vsem onim neprilikom, ki se izražajo v nečedni konkurenci, medsebojnim izigravanjem, podcenjevanjem blaga itd., na drugi stra-

ni pa bi izločili neštevilne, zlasti tuje prekupevalce, ki trgovanju samo škodujejo, izenačili cene po blagovnem popraševanju in kar je zlasti velike važnosti, osigurali svoje kupčije, tako finančno kakor moralno, ter s tem pripomogli tudi do iztrebitve nerealnih trgovskih izrastkov, ki so posledica neurejene trgovine. Eventuelni spori bi se urejali doma na Borzi, pred domačim in tujim svetom pa bi se ugled naše lesne industrije izdatno povečal ter s tem pripomogel, da postane Borza res središče našega trgovskega poslovanja, katerega se bo vsakdo rad posluževal.

V naši ožji domačiji pa imamo še mnogo drugih predmetov trgovanja, ki spadajo na Borzo in naloga naše trgovine je še ogromna, da stopnjema ureja in organizira poedine panoge in jih dovede, da bodo sposobni zavzeti na Borzi odlično mesto in povesti sloves naših pridelkov zemlje in industrije po državi in izven naših meja.

Kakor pa je naloga in namen organizirati prodajo produktov naše ožje do-

mačije potom Borze in uveljaviti moderne principe trgovanja za naše proizvode, tako pa je tudi naloga našega trgovstva in je v njegovem bitnem interesu, da organizira nakup svojih potrebščin na Borzi.

Vsemimo za primer tudi v tem slučaju našo ožjo domačijo Slovenijo. Naša dežela je izvenzemljeno industrijo pasivna, to se pravi, da ne more vzdržati sama sebe in je navezana na uvoz skoro vseh deželnih pridelkov, ki so najvažnejši za prehrano ljudstva. Navezani smo zato na uvoz teh pridelkov, s katerimi nas zalagajo sosedne pokrajine naše države. Ako uveljavimo nujno potreben princip, da krijemo svoje potrebe potom Borze, smo pripomogli s tem sami sebi do večjih ponudb, ki omogočajo izbiro blaga, ustvarili konkurenco ponudnikov in omogočili s tem ravnotako ugoden nakup, kakor se nam nudi po drugih borzah. Konkurenčna zmožnost pa bo tudi na mah odpravila ves oni balast, ki teži danes našo trgovino in iztrebila množestvo vine agente, ki iz vseh krajev silijo v

Naš izvoz v prvem četrtletju 1926 je znašal 1.113.041 ton v vrednosti 1.767 milijonov 635.860 Din ali 161.503.626 zlatih dinarjev. V prvem četrtletju 1925 pa 1.016.968 ton v vrednosti 2.273.481.537 Din ali 189 milijonov 816.626 zlatih Din, tako da je po teži letos za 96.073 ali 9.44% večji, po vrednosti pa za 505.845.677 Din ali 14.91% manjši. Največ smo izvozili v Italijo (za 592 milijonov 973.288 Din ali 33.55% vsega izvoza), dalje v Avstrijo (za 366.271.056 Din ali 17.33%), v Nemčijo (za 178.120.677 Din ali 10.08%), v Rumunijo (za 162.263.259 Din ali 9.18%), na Grško (za 100.362.618 Din ali 5.68%), v Švico (za 9.399.158 Din ali 5.11%), na Češkoslovaško (za 86.317.981 Din ali 4.88%), na Madžarsko (za 68.204.572 Din ali 3.86%), v Francijo (za 67.259.825 Din ali 3.81%) in v Anglijo (za 21.544.439 Din ali 1.22%). V omenjenih deset držav smo torej izvozili za 1.673.726.273 Din ali 94.70% celokupnega izvoza. V marcu smo izvozili 409.347 ton blaga v vrednosti nad 686 milijonov dinarjev.

Industrija.

Podžaljenje tovarna za vžigalice in cigaretni papir. — Uprava državnih monopolov se že dalje časa bavi z vprašanjem podžaljenja tovarna za vžigalice in cigaretni papir potom odkupa, da bi obratovanje nadaljevala v lastni režiji. V to svrhu je sestavila strokovno komisijo, ki ima nalog, da to vprašanje prouči in stavi konkretne predloge. Za razlog tej nameri se navaja, da so se vse dosedanje kontrolne odredbe izkazale za nezadostne, vsled česar upravi ne kaže drugega, nego da prevzame vse tovarne v lastno režijo.

Razvoj poljske papirne industrije. Lani so napravili na Poljskem 76.000 ton papirja v približni vrednosti 50 milijonov zlatov. V primeri z letom 1924, ko so napravili 48.000 ton papirja, pomeni to prirastek 28.000 ton, t. j. 56%. Leta 1923 je znašala produkcija 52.000 ton, leta 1922 42.000, l. 1921 31.000, l. 1920 20 tisoč in l. 1919 15.000 ton. Vidimo, da je bilo lanske leto najboljšo od vseh povojnih let in da je hkrati prekosilo predvojno produkcijo, ki je znašala letno 70 tisoč ton, za 6000 ton, t. j. 9 odstotkov.

Denarstvo.

Narodna banka in znižanje obrestne mere. — Dne 5. t. m. se je na konferenci bančnih direktorjev v Sarajevu razpravljalo vprašanje bančnih obresti za eskontne in tekoče račune. Konferenci sta prisostovala tudi dva člana upravnega odbora Narodne banke. Na konferenci se je po daljšem razgovoru ugotovilo, da je višina obrestne mere v ozki zvezi z visokimi davki, ki dosegajo polovico zaslužka banke. Ker ni prišlo do sporazuma med zastopniki bank in zastopniki Narodne banke, se je sklenilo, da se v najkrajšem času skliče na konferenco vse banke, na kateri se bo vprašanje znižanja obrestne mere nadalje razpravljalo. Ob tej priliki predlože banke ministru financ posebno spomenico, v kateri bodo podrobno obrazložile in utemeljile svoje stališče.

Papirnati drobiž se ne sme več izdajati strankam. Ker je kovanega drobiža zdaj že dovolj in ker bo papirnati drobiž

kmalu vzel iz prometa, je dne 1. maja t. l. izdala Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani naslednjo okrožnico: Pošte morajo do preklica v neomejeni količini sprejemati od strank papirnati drobiž po 25, 50 in 100 par, ne smejo pa teh novčanic več izdajati strankam, tudi tedaj ne, ako bi jih kdo zahteval. Namesto papirnatega drobiža po 25 par naj izdajajo pošte kovane novce po 10 in 5 par, dokler ne pride v promet kovani drobiž po 25 par. Pošte morajo ta drobiž ne samo brez ugovora sprejemati, ampak naj strankam, zlasti denarnim zavodcem celo svetujejo, da naj se čimprej iznebe papirnatega drobiža, da ne bo prevelikega navala, kadar se bo ta drobiž preklical. Pošte naj nabirajo papirnati drobiž v polnih paketih po 100 komadov odvajajo svoji založni pošti oziroma zamenjavajo pri pristojnem davčnem uradu.

Smotrena valutna politika ogrske narodne banke. — Ogrska narodna banka si je za ureditev ogrskih valutnih prilik postavila dvoje smernic. Zavarovati hoče doseženo stabilizacijo krone in pripraviti se za morebitna gotovinska plačila, ko postane to vprašanje aktualno v evropskem denarnem gospodarstvu. V ta namen si prizadeva, da poveča svojo zlato rezervo, da osredotoči nalaganje javnega denarja pri narodni banki in da pospeši odplačilo državnih dolgov. Osredotočenje javnega denarja omejuje samo na denar poštne hranilnice in na tekoča gotovinska sredstva državnih obratov in sicer na način, ki ne bo vplival na kreditno vprašanje privatnega gospodarstva. Za poravnavo državnih dolgov se namerava porabiti dobiček, ki ga izkazuje emisija drobiža in kapitalije v znesku 22 milijonov zlatih kron, katere dobi Ogrska iz likvidacije avstro-ogrške banke. Ta denar je vlada dala na razpolago poljedelstvu v kreditne namene, hoče ga pa sedaj v štirih letnih obrokih povrniti na ta način, da izda zastavna pisma, katera proda v inozemstvu in pričakuje posebno od strani Amerike, da se bo intenzivno zanimala za ta pisma. Z nadaljnjim zneskom 161 milijard kron, katerega je vlada prevzela iz likvidacijske mase bivše avstro-ogrške banke na meničnih in lombardnih terjatvah, ki se po načrtu poravnajo v desetih letnih obrokih, se v zvezi z označenimi akcijami zniža državni dolg pri emisijski banki za polovico, to je na približno 1000 milijard. Ogrska javnost si iz izvršitve tega programa emisijske banke obeta veliko korist za narodno gospodarstvo, ker bo povzdignil kredit in ugled ogrskega denarja v inozemstvu.

Poljske banke leta 1925. Varšavski »Gospodarski pregled« prinaša obširno poročilo o poljskih bankah leta 1925. Tekoča aktiva so šla od 232 milijonov zlatov na koncu aprila nazaj na 157 milijonov zlatov na koncu decembra. V istem času so šle vloge nazaj od 411 na 366 milijonov zlatov. Nekatere druge postavke so se v imenovani dobi takole premaknile: skupni znesek aktiv od 982 na 929 milijonov zlatov, blagajna in devize od 44 na 84, diskont od 300 na 214, odprti računi od 286 na 327, skupni znesek dovoljenih kreditov od 659 na 615, rediskont od 172 na 146 milijonov zlatov.

libog pa ni imel do Borze tistega zaupanja, kakor ga je izkazal nekemu prekupevalcu iz Z., zato je naročil pšenico pri njem in zaključil za en vagon bačke pšenice 76 kg težke in sicer postavljeno pariteta

kraj D. za 100 kg Din 352.50
in je moral vsled tega plačati za isto blago in isti dan celih Din 21.50

za 100 kg več, kar znaša pri vagonski pošiljki Din 2150.—
Ker pa je odpremil prodajalec blago po nižjem tovarniškem stavku, pri čemur je prihranil Din 500.—

tedaj vidimo, da je ta prekupevalec zaslužil Din 2650.—
in dobavil blago pod istimi pogoji, kakor bi jih imel ta mlin na Borzi z to razliko, da se je moral podvreči ta kupec brezprizivnemu sodišču druge Borze, medtem ko bi pri nakupu doma imel tudi to pogodnost, da se reši eventualni spor na domači Borzi.
(Dalje prih.)

Davki in takse.

Plačevanje davkov na Poljskem v naturalijah. — Na Poljskem je dne 25. marca t. l. stopil v veljavo zakon, ki pooblašča ministra za finance, da pobere zaostale davke, to je one, ki se ne plačajo tekom 14 dni po opominu, v naturalijah in sicer v žitu in premogu. Ceno za te naturalije, ki se oddajo namesto gotovine za poravnavo davkov, določi od časa do časa minister za finance sporazumno z ministrom za poljedelstvo. Minister za finance je upravičen dovoliti davkoplačevalcem tudi poravnavo tekočih davkov v naturalijah. Za plačilo davkov namenjene naturalije oddajajo davkoplačevalci ob določenem roku skladiščem, katera določi finančna uprava.

Carina.

O kreditiranju carine je načelnik g. Savič priobčil v zagrebškem »Jutarnjem listu« kratek članek, v katerem se izjavlja proti kreditiranju carine, češ da finančni položaj naše države ne dopušča, da bi se trgovcem priznala ta ugodnost. Ako bi država mogla to storiti, bi morala kreditiranje omejiti samo na proizvode, katerih sami nimamo, nikač pa ne tudi na uvozno blago, ki povzroča konkurenco istovrstnim domačim izdelkom. Po njegovem mnenju naj bi se kreditiranje omejilo samo na carino za kavo, čaj, kakao, začimbe, analinske in slične barve, kondenzirano mleko, lekarniške proizvode itd.

Promet.

Gibanje parnikov. Poročilo društva »Oceania«. Sušak z dne 8. maja t. l.: »Mrav« odpotoval dne 5. t. m. iz Benetk. »Jadera« odpotoval bo dne 8. t. m. iz Benetk v Šbenik kreči za Hamburg. »Zorac« prispel dne 2. t. m. v Trst. »Sava« odpotoval dne 8. t. m. iz Casablance za Oran, Alžir, Trst eventualno Reko ali Sušak. »Kostrenac« prispel dne 8. t. m. na Sušak, nadaljeval bo v Reko, Trst zatem na progi Las Palmas. »Sud« prispel dne 7. t. m. na Reko, nadaljeval bo v Šibenik. »Morava« v Trstu (kreca za Grško), nadaljeval bo v Sušak, Split in Gruz. »Diamant« v Trstu. »Vladimir« odpotoval dne 5. t. m. iz Splita na progi Jadr. Egejsko morje Carigrad.

Francosko nemški dogovor o zrakovplovstvu. Dne 7. t. m. je bila v Parizu parafirana konvencija o nemškem zrakovplovstvu. Dogovor razveljavlja skoraj vse dosedanje omejitve zrakovplovstva. V bodoče imajo nemška letala in zrakovplovci lahko poljubno močne motorje in niso vezani na gotovo višino. V veljavi ostanejo le dosedanje določbe o vojaškem zrakovplovstvu, pri čemer jamči vlada za pravilno izvajanje določb s te strani. Državna bramba ima pravico, da izvežba 72 vojaških letalcev za prometne pilote. Nadalje razveljavlja dogovor sleherno omejitev pri gradbi zrakovplovov. Na ta način ne bo treba uničiti velikih hangerjev v Friedrichshafnu, Nemčija sme imeti letališče tudi v zasedenem ozemlju.

RAZNO.

Zakonski načrt o mednarodnih konvencijah za zaščito delavstva. — Ministra za socialno politiko in zunanje posle sta predložila Narodni skupščini tri zakonske načrte o konvencijah za Mednarodni delovni urad. Prvi zakonski predlog vsebuje konvencije o brezposelnosti, o zaposlenju žensk pred in po porodu, o minimalni starosti pomorščakov, o nedeljskem počitku, o obveznem zdravniškem pregledu in postopanju z domačimi in inozemskimi delavci pri nezgodah. Drugi načrt se nanaša na konvencije nezaposlenosti pomorščakov v primeru brodoloma, o omejitvi delovnih ur v industriji, o pravici združevanja poljskih delavcev, o nezdodah poljedelskih delavcev, o uporabi svinčenega belila v slikarstvu in delu v pekarnah. Tretji zakonski predlog ima le eno konvencijo, namreč o spremembi člena 393 versailleske mirovne pogodbe glede sestave upravnega odbora Mednarodnega delovnega urada. Po tem predlogu naj bi se število zastopnikov delavcev zvišalo od 12 na 16, število delodajalcev pa od 6 na 8. Vlada upa, da dobi v na ta način razširjenem odboru enega zastopnika.

Honorarno poučevanje na trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šolah. Ministrstvo prosvete je odredilo, da noben učitelj osnovnih meščanskih in srednjih šol ne sme poučevati več kot 8 tedenskih honorarnih ur na trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šolah.

Pred demaršo Male antante v Budimpešti. Pričakovati je v najkrajšem času, da napravijo člani Male antante v smislu sklepa temesvarske konference skupno demaršo pri madžarski vladi glede falsifikatorske afere. V tej aferi so direktno interesirane države Male antante, ker je ugotovljeno, da so Madžari falsificirali tudi češkoslovaške kroge. Ta demarša se napravi v soglasju s francosko vlado še ta mesec.

Poljske zadruge. Na vsem ozemlju Poljske je sedaj 16.855 zadrug; od teh jih 2000 do 3000 nič ne deluje in se more efektivno število zadrug računati na 14 tisoč. Od gorenjenega registriranega števila je 6334 konsumnih zadrug, 6270 kreditnih, 1000 poljedelsko-trgovskih, 934 stavbenih in stanovanjskih, 774 mlečarskih in živinorejskih, 437 različnih trgovskih zadrug, 21 obrtnih, 172 raznih poljedelskih, 108 knjigotržnih in založniških itd.

Glavna skupščina zagrebškega Merkurja. Trgovsko bolniško in podporno društvo Merkur v Zagrebu je imelo v petek svoj 53. občni zbor. Predsednik društva g. Prohaska je v pozdravnem govoru povdarjal uspešno delovanje društva v poslovnem letu medtem ko je tajnik g. I. Kraus v izčrpnem poročilu opisal gmožno moč in delovanje društva in bolniške blagajne. Med drugim je Merkur dal samo za kot dopolnilo za stroške bolnice in bolniških podpor Din 612.773, za predujme članov 145.000 Din in za podpore brezposelnim 40.000 Din in izredne podpore 10.000 Din. Statistika gibanja članstva in plačilnih razmer ima padajočo tendenco. Zbiranje prispevkov za zgradbo bolnice napreduje počasi. Celokupno se je za bolnico doslej nabralo čez 370.000 Din. Referat o posmrtnih podporah je dal g. Stiglić. Članstvo kola je naraslo komaj na 362, a podper je bilo porazdeljeno že nad 10.000 Din.

Po svetu. Zaklad deviz Poljske banke se je dvignil v zadnjih dneh za 1 milijon dolarjev; pravijo, da je to posledica neke kreditne operacije v inozemstvu. — Ruski finančni komisariat je predložil zveznemu svetu načrt novega domačega posojila v znesku 100 milijonov rubljev. Posojilo bo šlo na 6 let in bo neslo 8 odstotne obresti. Odplačevanje se bo začelo leta 1928, in bo v štirih letih končano. — Ruski sindikat nafte se pogaja s Češkoslovaško o zastopstvu v Češkoslovaški; uvoz produktov nafte v to državo se je v zadnjem času zelo dvignil. Zastopstvo ruskega sindikata se trudi posebno za izvoz bencina. — Elektrifikacija železnic v sredi leta 1925 je bila sledeča: Švedska 1197 kilometrov, Francija 1060, Švica 1023, Nemčija 1022, Italija 906, Avstrija 874, Južna Afrika 275, Chile 238, Norveška 201, Španska 129; o U. S. A. nimamo podatkov, od drugih držav ne gre nobena nad 100 kilometrov. — Na Ogrskem pripravljajo reorganizacijo valute, ki obeta po vseh podatkih biti uspešna. — Češkoslovaška in Nemčija sta začeli s pogajanjmi za sklenitev nove trgovske pogodbe. — Razstave poljedelskih strojev v Pragi se bodo udeležile vse češkoslovaške strojne tovarne, 25 po številu. Na 11.000 m² bo to največja tozadevna razstava v Evropi. — Nemška Erdöl A. G. predlaga 4 odstotno dividendo in zvišanje glavnice na 100 milijonov mark. Lani niso dali nobene dividende. Letošnji zaključek je tak, kot ga je borza pričakovala. — Brali smo v listih, da bo nemško aeropodjetje Junkers prenehalo in da bodo odpustili več kot 1000 delavcev. To ni res. Gre samo za važne sklepe glede bodoče politike podjetja, ki jih bodo sprejeli na občnem zboru. — Pač pa so začeli v pariški avtomobilni tovarni Citroën štrajkati, 2000 delavcev. — Padeč francoskega franka je presenetil tudi vladne kroge, ki so bili prepričani, da bo francosko-ameriški dogovor glede dolgov ugodno vplival na devizni trg.

Boj za severni tečaj. Stiri ekspedicije se odpravljajo proti severnemu tečaju, Amundsenova, Wilkinsova, Byrdova in

našo trgovino potom raznih posredniških trgovin, ki blago samo podražujejo in pri tem največ škodujejo naši domači trgovini in industriji, ki jo delajo tudi konkurenčno nezmožnim.

V dokaz tega bomo navedli samo en slučaj, ki sam na sebi izpričuje resničnost naše trditve, in sicer:

Na Borzi je notirala nekega dne bačka pšenica, 76 kg težka, franko vagon na kladalna postaja

za 100 kg Din 300.—
po normalni železniški tarifi stane prevoz v kraj D. Din 36.—

torej bi stala pšenica postavljena v kraj D. za 100 kg Din 336.—
z ozirom na to, da uživa kupec pravico do znižane tovarnine in znaša znižanje na tej progi Din 500.—

stalo bi blago i. s. 100 kg bačke pšenice samo Din 331.—
ako bi kupec to blago kril na Borzi. Za-

Tovarna trikotaže in perila

GASPARI & FANINGER

MARIBOR — Ruška cesta štev. 45.

Priporočila svoje izdelke letnega blaga kakor: Otročje veslarske majice in moške mornarske maje v različnih vrstah in izdelavah, sokolske maje, mrežaste maje, kopalne hlače ter kopalne obleke za moške in ženske in damske reform trikot hlače. — Nadalje obveščamo naše cenj. odjemalce, da izdelujemo že zimsko trikotažo v najboljših vrstah ter sprejmemo lahko naročila za vsako količino in dobavljivo za avgust ali september mesec. — Prodaja se samo trgovcem.

Mac Millanova. Wilkins namerava leteti od rtiča Barrow na polotoku Alaska z velikim aeroplanom na sever, Byrd z aeroplanom iz Kraljevega zaliva (Kings-bay) na Spitzbergih, Mac Millan pa od Grenlandije naprej, tudi z aeroplanom. Vsi ti trije uporabljajo ali bodo uporabljali aeroplane, samo Amundes bo letel z zračno ladjo. V Italiji so mu jo zgradili in vodi jo tudi Italijan, polkovnik Nobile, ime ji je pa »Norge« (Norveška). Vsebine ima 19.000 kub. metrov, 106 m je dolga 19.5 m ji je premer, obtežijo jo lahko z 10.850 kg, hitrost pride lahko na 100 kilometrov na uro. Iz Rima je plavala najprvo v aviatški angleški pristan Pulham, nato v Oslo, glavno mesto Norveške, dalje v Gačino pri Petrogradu, od tam v Vadsö na severnem Norveškem in nato v Kraljevi zaliv na Spitzbergih. Tam je sedaj privezana na jabor in čaka ugodnega vremena za nadaljni polet. Iz Gačine je letel zrakoplov najprvo prav hitro, nato pa samo s hitrostjo 45 km, ker je nastal hud vihar. Za polet čez veliko La-doško jezero je porabil tri ure. Do jezera Onega je postajal vihar vedno hušji, nato pa je odjenjal in je mogla ladja zvišati hitrost na 75 do 80 km. Voda v aluminijastih posodah je zmrznila. V Vadsö je bila ladja na jaboru pritrjena od pol sedme jutraj do deset minut pred tremi popoldne. Od tam naprej je letela s hitrostjo 90 kilometrov v višini 400 m in ob 1 stop. pod ničlo dalje proti Spitzbergom. Iz Vadsö je vzela s seboj 5000 kg bencina. To je bilo v četrtek, 6. t. m. Ob pol enajskih ponoči je plavala čez Medvedji otok ter je pristala ob jaboru v Kraljevem zalivu v petek jutraj, 7. t. m., ob pol sedmih. Polet od Vadsö do Kraljevega zaliva je trajal torej 15 ur in 40 minut; računali so pa prej s 15. do 20. urami, torej je dosegla ladja skoraj največjo proračunjeno možnost. Spitzberge imenujejo Norvežani danes s starim norveškim imenom Svalbard, mrzla obala; pač pripravno ime. Pri nadaljnjem poletu se najbolj bojijo, če bi se napravila na ovoju ladje ledena plast; samo 1 milimeter debela plast bi obtežila zrakoplov za 4500 kg! Ko smo članek že spisali, bemo, da je Amerikaneec Byrd z aeroplanom dosegel severni tečaj ter se vrnil nazaj na Spitzberge. Prvi, ki je bil na severnem tečaju, je bil tudi Amerikaneec, Peary (Piri), 6. aprila 1909. Ta je potoval še po starem načinu, s sanmi in psi. Znanstvenega pomena Byrdov polet nima.

Ljubljanska borza.

Ponedeljek, 10. maja 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz leta 1921 bl. 77.50; Loterijska državna renta za vojno škodo bl. 318; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 193, bl. 193, zaklj. 193; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantilna banka, Kočevje den. 102, bl. 104; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 865, bl. 870; Slavenska banka d. d., Zagreb den. 49; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 90; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 338, bl. 348; Združene papirnice Vevče, Gorice in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Savbna družba« d. d., Ljubljana den. 55, bl. 65; »Seširc, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 103, blago 104, zaklj. 104.

Blago: Hlodi — smreka, jelka, od 25 cm prem. napr., od 4 m dolž., feo vag. nakl. postaja 3 vag., den. 180, bl. 180, zaklj. 180; hrastovina, merkantilno rezana, I., II., ostroba, od 14 cm napr., 42 in 60 mm, od 2, 2.30, 2.50 in 3 m 80 mm, od 3, 3.30, 3.60 in 4 m, feo vag. Sušak 3 vag., den. 1200, bl. 1200, zaklj. 1200; hrastovi plohi, obrobljeni, ostroba (podnice) 53 mm od 2.80 in 2.85 m, 43 mm od 2.65 m, feo vag. meja 4 vag., den. 1350, bl. 1350, zaklj. 1350; hrastovi pragovi, 12 x 18, 1.50 m, feo vag. meja bl. 16.50; hrastovi bordonali, 24 x 38 cm, od 4 m napr., na živ rob tesano ali rezano, feo vag. meja bl. 1470; remeljni — smreka, jelka, 35/35 mm, 4 m, monte, feo vag. meja bl. 550; pšenica 76/77 kg, 2%, feo vag. nakl. post. blago 300; koruza, par. Postojna tranz. bl. 175; koruza inzulanka, feo vag. Ljubljana bl. 182; koruza, feo vag. sremska post. 1 vag., den. 142.50, bl. 142.50, zaklj. 142.50; oves rešetani, feo Novi Sad par. bl. 175; ajda, feo vag. slov. post. bl. 260; prosa rumeno, feo vag. slov. p. bl. 210; riž, feo vag. slov. post. bl. 210; otrobi drobnji, feo vag. post. bl. 125; fižol prepelčar, feo slov. post. den. 270; fižol mešanec, feo slov. post. bl. 150; krompir bel, feo slov. post. bl. 60; seno v balah, polsladko, feo vag. slov. post. bl. 60.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Ljubljani, dne 8. t. m. Kilogram govejega mesa 15—19 Din, jezika 18—19, vampov 9—10, pljuč 6—8, jeter 18—19, ledic 18—19, možganov 18 do 19, loja 7.50—12, telečjega mesa 17 do 20, jeter 25—30, pljuč 20, prašičjega mesa 22—25, pljuč 10, jeter 15—20, ledic 25, glave 7.50—10, parkljev 5—7.50, slanina od 20—22, masti 25, šunke 35, prekajenega mesa 30—32, prekajenih parkljev 10—12, prekajene glave 12.50 do 15, jezika 35, kg koštrunovega mesa 14—15, kozličevine 17.50—20, konjsko meso 6—8, kg krakovskih klobas 40, debrecinskih 40, hrenovk 35, safalad 35, posebnih 35, tlačenk 30, svežih kranjskih

30—40, pol prekajenih kranjskih 32 do 35, suhih kranjskih 67, prekajene slanice 28—30, piščanec majhen 20—25, kokoš 30—35, petelin 30—40, domač zajec manjši 15, večji 20, kg karpa 20, linja 25—30, ščuke 30, postrvi 60, klina 15, mreže 15, pečenke 12, liter mleka 2.50 do 3, kg surovega masla 45, čajnega 60, masla 45, bohinskega sira 36, sirčka 10, par jajec 1.75—2, liter starega vina 18 do 20, novega 14—16, 1 čaša piva 3.25, 1 vrček piva 4.50—4.75, 1 steklenica piva 5.25—5.75, kg belega kruha 6, črnega in rženega 5, kg jabolk 6—12, ena oranža 1.50—3, limona —.75, fig kg 15, dateljnovec 25, orehovec 12, luščenih orehovec 32, suhih češpelj 10—12, hrušk 10, kg kave 40—76, pražene 52—100, kristalnega sladkorja 15.50, v kockah 15.50, kavne primesi 20, liter olja namiznega 19, jedilnega 17, navadnega kisa 2.50, vinskega 4.50, kg soli morske 4.50, kamene 4.50, popra 52.54, paprike 20 do 56, liter petroleja 7, testenin kg 9—12, pralnega luga 3.75, čaja 75—100, kg

moke št. 0 je 5.50, št. 1 je 5.25, št. 3 je 4.50, št. 4 je 4.25, št. 6 je 3, kg kaše 6 do 7, ješprenja 6—8, ješprenjčka 10—13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50—4, koruznega zdroba 4—5, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke 8—9, ržene moke 5, q pšenice 350—355, rži 250—280, ječmene 230—260, ovsu 225—240, prosa 275 do 300, koruze 190—200, ajde 280—300, fižola 350, graha 400—500, leče 600, q premoga 44, kubični meter trdih drv 160, mehkih 75, q sladkega sena 78—80, pol sladkega 60, kislega 50, slame 50, kg glavnote solate 12—14, ajserice tržanske 10—14, berivke 14, zgodnjega zelja tržaški 10—11, kislega zelja 2.50—3, ohrovtu tržaški 11, karfiolu 12—20, špargljev 20—25, kolerab 18—20, kolerab podzemnic 1, kg špinate 5—6, kumar 40—42, buč 20—25, graha v stročju 9—10, luščenega graha 28, čebule 4, česna 10, krompirja 1.50, krompirja novega 8, repe 1, kisle repe 2—2.50, korenja 1 do 8, peteršilja 8, zelenjave za juho 8 dinarjev.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnice v Ljubljani sprejema do 11. maja t. l. ponudbe za dobavo 250 m³ strojnega peska; do 14. maja t. l. za dobavo transmisije in jermenov; do 18. maja t. l. pa za dobavo raznih čopičev ter 3000 kg prašnega olja. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odlojenju te direktije. — Direkcija državnega rudnika v Velenju sprejema do 17. maja t. l. ponudbe za dobavo 50 bal strešne lepenke št. 100; do 18. maja t. l. pa za dobavo gumija (Vollgumi). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. maja t. l. pri Odlojenju za mornarico v Zemunu glede dobave 4500 m blaga za podoficirske obleke. Dne 31. maja t. l. pri Direkciji državnih železnice v Ljubljani glede dobave 94.700 kg raznega fasonskega železa (ploščatega, kvadratnega, okroglega in kotnega). Dne 7. in 8. junija t. l. pri Upravi barutane v Kamniku glede dobave raznega blaga (sukanec, preja, gradl, platno, žveplo ter lese ne kroglice [lignum sanctum]), hlodi, kartonske škatle, etikete envelope, papirne vrečice. — Dne 7. junija pri direktiji pošte in telegrafa v Ljubljani glede dobave 20 pletenih košar za odpravo inozemskih paketnih sklepov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesom na vpogled.

TISKARNA MERKUR TRGOV.-IND. D. D. LJUBLJANA

Sim. Gregorčičeva 13
TELEFON ŠTEV. 552

Tiska časopise, knjige, posetnice, razglednice, pravila, lepake, lotake, brošure, časopise i. t. d. Izvršuje vsakovrstne trgovske, uradne kakor tudi vse druge tiskovine v eni ali več barvah.

LASTNA KNJIGOVESNICA.

**KJE SE
KUPI?**
Le pri trdkli
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali
obitno rabo, svetovno znanih znamk
Gritzner - Adler - Phonix.
Isotam posamezne dele za stroje in ko-
lesa, igle, olje, jermene, pnevmatika.
Pouk o vezanju na stroj brezplačno! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogavice, volna, bombaž, žepni
robet, modni pasovi, toaletne potrebščine,
ščetke za zobe, obleke in ševlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Petelinc Josip
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave,
mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! Zahtevajte cenike!

VINOČET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, ňudi

: najfinejši in najokusnejši :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoder-
neje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

prilporeča

**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

Lastna pražarna za

kavo in mlin za di-

šave z električnim

obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!